

Anatomia de la mirada

Patricio Reig

Diàleg amb l'artista Patricio Reig

Natàlia Chocarro

(Natàlia Chocarro): El títol de la mostra, *Anatomia de la mirada*, ja apunta cap a aquesta voluntat de disseccionar la mirada. L'ull i la mirada s'erigeixen en l'eix central d'una investigació fenomenològica i metaartística al voltant de les dinàmiques que s'activen en mirar i ser mirat. Què és el que et porta a interessar-te per la mirada?

(Patricio Reig): M'interessa la porta que representa, l'entrada i sortida d'informació de camí cap al cervell. Perquè allà es cou tot el que ens envolta, és allà on es processa el que sortirà de nosaltres. Veiem per mirar i mirem per entendre. Un món sense visió és un altre món, tot i que no és menys vàlid, tal vegada una interpretació d'allò que és real, però mai allò que és real. La mirada és un teló que amaga, que s'aixeca o es baixa, i ahora és un tamís que filtra. Pot veure, però no és la vista. L'ull, sense saber-ho, s'encarrega de lliurar allò que és real al reialme del fantàstic. En aquest joc entre anatomia i física se situa la mirada com un camp amb llum pròpia en un diàleg fascinant entre les parts.

NC: En les teves obres, hi ha una certa eròtica de la mirada –una eròtica que ve donada no només per la temàtica, sinó també per la forma. L'obra està configurada per tot un recull d'aspectes formals que velen la mirada de la model: des de la superposició del paper antic sobre la fotografia granulada i ampliada fins a la inclusió de text, sovint cal·ligrafat, tot sembla voler obstruir-nos l'accés a l'objecte de visió que se'n insinua, aquest ull que ens increpa i que ens mira de fit a fit. Aquest èmfasi en la forma com a manera de velar el contingut em fa pensar en l'assaig de Susan Sontag, *Against Interpretation* (1966), on defensa una recepció de l'art més focalitzada en la forma que no pas en el contingut. Subscriuries, en aquest sentit, la posició de Susan Sontag que, en comptes d'una hermenèutica de l'art, el que necessitem és una eròtica de l'art?

PR: Certament, parlar de mirada és endinsar-nos en el món de la insinuació. Sontag deixà ben clar que la fotografia és tan sols una aproximació a molts aspectes de la realitat, també a la nostra manera de veure. Els fotògrafs, doncs, ens quedariem sempre al llindar d'alguna cosa, en el desig entre allò que veiem, imaginem o podem enregistrar. La mirada no ha de dependre –tot i que ho faci– de la llum que il·lumina el món. Pot ser eròtica i cruel alhora sense deixar de ser ella mateixa. Posseïdora de l'espant, la joia, la ironia o el rebuig, pot desplaçar-se sobre la condició humana com una serp damunt l'herba. Quan treballo, miro d'estar atent a la direcció que la mirada apunta i la respecto com la gran dama que és. Gosaria dir que, sens dubte, és l'eix d'on tot parteix i a on tot convergeix. Podria llegir-se, doncs, com una eròtica en la qual només s'esdevé allò que no hi ha i podria haver-hi.

NC: Les teves fotografies trenquen la ficció del suport invisible i malden per visibilitzar-lo, fins al punt d'arribar a tematitzar-lo. La materialitat física de la fotografia ens recorda que no estem veient la mirada d'una persona, sinó la reproducció de la mirada d'una persona, assimilada per la mirada del fotògraf. Aquesta autoreferencialitat que emfatitza l'opacitat de la finestra em fa pensar en la proximitat distanciada que les teves fotografies comparteixen amb el cinema hàptic, una pràctica artística que es caracteritza per mostrar imatges que no són immediatament perceptibles per l'ull de l'espectador i que, tanmateix, el commouen i el duen a acaronar la superfície més que no pas a penetrar-la. Aquesta visualitat hàptica –o tàctil– sol estar associada a la voluntat de revertir les dinàmiques de la visualitat escòpica, que solen implicar un subjecte que observa i un objecte que és observat. Fins a quin punt comparteixes aquest interès per revertir o desconstruir aquestes dinàmiques objectificadoras, tan eloqüentment descrites per John Berger a *Ways of Seeing* (1972)?

PR: Efectivament, en la dansa de les mirades cristal·litza la intenció –o no– de revertir tota dinàmica de la visualitat. Des de la base sempre empírica –per no dir-ne experimental– de la pràctica fotogràfica, tot resultat respon a una trobada fortuïta dels elements. Per tant, "el trencament de la ficció del suport invisible" no és res més que un intent més d'abordar l'univers efímer de les formes captades. Les imatges que s'infiltren sense que ens n'adonem troben el seu lloc dins nostre a mesura que el temps les situa en el nostre espai mental. No són imatges per ser mirades, sinó pensaments que es desperten des d'altres latituds de la nostra psique.

NC: Tu ets un artista de la intuïció. Als antípodes de l'obra mecànica i industrialitzada d'Andy Warhol, la teva es caracteritza per produir peces úniques. El procés de revelat –del llatí *revelare*, retirar el vel– és diferent per a cada obra. No tens cap sistema determinat, et deixes endur, per tal d'experimentar. T'interessa especialment l'atzar i deixes el marge adient perquè això passi. Com bé digué Francis Bacon, "l'accident és el que configura l'obra".¹ Fins a quin punt deixes a l'atzar el desenvolupament de la teva obra?

PR: Si per a Bacon l'accident és la provocació inicial, per a Warhol la producció final de les peces seria una mena d'accident permès; a tots dos, però, l'atzar hi juga un paper fonamental com a element invisible. En la meua obra, jo no el puc aprehendre sinó a posteriori, perquè ve donat per qui mira, al meu entendre. Això no obstant, res del que faig –que, sens dubte, esdevé únic– no seria possible si abans no s'haurien trobat paper, transparències, cal·ligrafies, tintes impreses per mans anònimes... i jo, és clar, com a director d'escena. Nosaltres, també, som el producte de trobades, separacions, capes del temps, desfasaments... Tot això és el que fa que a través de les fotografies podem veure moltes coses més enllà d'elles mateixes, més enllà de nosaltres.

Milà, gener de 2024

Anatomia de la mirada

Patricio Reig

A cura de: Natàlia Chocarro, assessora d'art de la presidència de la Fundació Vila Casas

Del 02.05 al 21.06

Inauguració: Dj. 02.05 a les 18 h

ESCOLA MUNICIPAL D'ART. LA MERCÈ

Pujada de la Mercè 12

17400 Girona

Horaris:

De dilluns a divendres de 9:30 a 13:30 h i de 16:30 a 20:30 h

Durant Temps de Flors, de l'11 al 19 de maig, de 9:30 a 21:00 h
dissabtes i diumenges inclosos.

EM
ESCOLA
MUNICIPAL D'ART
LA MERCÈ

**Girona
Cultura?**

FUNDACIÓ
VILA CASAS

Ajuntament de Girona

Diputació de Girona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

¹ Francis Bacon digué: "All painting is an accident. But it's also not an accident, because one must select what part of the accident one chooses to preserve".